

MEMÒRIA SOBRE L'ADQUISICIÓ DE LA PINTURA CORONACIÓ D'ESPINES DE PERE NUNYES, C. 1545

L'empresa ArtisPlus, S.L., ha ofert al Departament de Cultura l'obra següent:

Objecte:	Pintura
Autor:	Pere Nunyes
Títol:	Coronació d'espines
Material/Tècnica:	Tremp, oli i daurat sobre fusta
Mesures:	128'5 x 158'5 cm. (137 x 169 cm amb marc)
Datació:	circa 1545
Estat conservació:	Bo
Propietat:	Col·lecció privada

Historia i context de l'obra

Aquesta pintura és atribuïda amb solvència a Pere Nunyes, pintor portuguès representatiu de l'art de l'època del Renaixement a Catalunya, el qual va treballar majoritàriament a la ciutat de Barcelona i rodalia (amb especial Atenció al Maresme), i puntualment al territori català (Lleida, Espluga Calba, Bellpuig, la Seu d'Urgell o Tarragona) i un retaule a l'Aragó (Capella). La cronologia se situa cap al 1545, per l'ús d'un gravat del bolonyès Fantuzzi i pels colors pastel típic del període manierista/romanista, cap al final de la trajectòria documentada del pintor.

Aquesta és una pintura inèdita, sobre la qual hi ha un informe d'expertització redactat pel Dr. Joan Bosch i Ballbona, professor de la Universitat de Girona i reputat especialista en l'art català d'època moderna, el qual ha dedicat part de la seva recerca a l'estudi d'aquest pintor. A l'hora de datar la pintura, el mateix Bosch Ballbona fixa la cronologia cap al 1545, un moment avançat dins la llarga trajectòria artística de Nunyes, quan la seva activitat documentada decau. Aquesta datació respon a motius compositius, sobretot per l'ús d'uns personatges copiats del repertori dels gravats, com el personatge que increpa a Crist que deriva de l'escena "La unitat de l'estat" d'Antonio Fantuzzi (documentat entre 1537-1545). Aquest gravat que parteix d'una obra precedent de Rosso Fiorentino; i ambdós artistes italians treballaren al Palau de Fontainebleau, concretament al servei del rei Francesc I de França.

Cal destacar també el format especial d'aquesta peça que segurament fou un quadre pensat per a la devoció particular o per a capelles, perquè no podria haver estat un fragment de predel·la d'un retaule a causa de les seves grans dimensions.

L'escena reflecteix el tema de la "Coronació d'espines", un argument tradicional dins el cicle de la Passió de Crist, i que apareix relatat en tres dels evangelis (Mateu, Marc i Joan). Tracta sobre l'episodi en què soldats romans, aquí transformats en mers botxins, envoltats per la tropa (identificats pels cascs i les armes) van burlar-se de Crist després de la sentència i abans del camí del Calvari. Li teixeixen una corona d'espines per investir-lo com a rei dels

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles

jueus a tall d'escarni, també li posen un mantell roig o porpra (segons els textos, aquí transformada en túnica), i fent-li sostenir una canya amb la mà a manera de ceptre (aquí no la porta perquè té les mans lligades). A la composició es pot observar un detall habitual, que no surt als evangelis, com és el fet que els dos botxins colpegin el cap de Crist amb canyes perquè les espines es clavin més profundament; motiu d'acarnissament que va tenir fortuna a la representació artística d'època moderna. En el fons, a la part superior dreta, en una posició elevada, hi ha Ponç Pilats acompanyat per dos assistents. L'acció transcorre en un interior, com era el palau del pretor romà, on s'observa una paret de fons amb una espècie de fornícula, motllures i columnes, mentre el terra està enrajolat. En aquesta escena, Crist està assegut en una espècie de banc llis i sense respatller, possiblement concebut com si fos de material petri noble (pels marbrejats o jaspiats que intenta fer el pintor).

D'obra de Pere Nuyes se'n conserva relativament. En museus públics només les portes del retaule de Sant Eloi (1526-1529), al Museu Nacional d'Art de Catalunya. En museus privats també un conjunt: l'antic retaule de l'Hospital de pobres preveres de Sant Sever (1541-1542), al Museu Diocesà de Barcelona, en aquest cas fet en col·laboració d'Enrique Fernandes. I la resta en temples oberts al culte o en dependències eclesiàstiques: la taula "Instants previs a la Dormició de la Mare de Déu" (1525-1530) a la rectoria de Bellpuig (Urgell); el retaule major (1527-1533) de l'església de Capella (Osca); el retaule de la Pietat (1528-1530) a l'església de Sants Just i Pastor de Barcelona; el retaule petit del Santuari del Miracle (cap al 1535) al municipi de Riner (Solsonès); i un retaule conservat en una col·lecció particular de Terrassa, atribuït per Angulo (1954), del qual han sorgit diferents dubtes al llarg del temps.

Atès l'interès d'aquesta peça, es creu convenient adquirir-les per tal que passin a formar part del fons patrimonial de la Generalitat de Catalunya. L'adquisició compta amb l'informe favorable de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya, així com el seu preu, que es pot considerar del tot raonable.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles

Sonia Blasco Andaluz
Cap del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles